

ΜΕΙΖΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΤΠΕ

Παραγωγή λόγου (Περίληψη κειμένου)

Α	Β	Γ	
Ε	Ζ		Θ

Τσιβάς Αρμόδιος

Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2010

Τσιβάς Αρμόδιος ΠΕ70

Διδακτική εφαρμογή αξιοποίησης των ΤΠΕ στο μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας

1. Συνοπτική παρουσίαση διδ. εφαρμογής

1.1 Τίτλος διδακτικής παρέμβασης

Παραγωγή λόγου (Περίληψη κειμένου)

1.2 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

- Ελληνική Γλώσσα
- Ενότητα «Αθλήματα-σπορ»

1.3 Τάξεις στις οποίες απευθύνεται

- **Ε' Δημοτικού**

1.4 Συμβατότητα με το Α.Π.Σ. και το Δ.Ε.Π.Π.Σ.

- **Γνωστικά αντικείμενα:** Ελληνική Γλώσσα
- **Σύνδεση με το Α.Π.Σ.** και συγκεκριμένα με τους στόχους, τους θεματικούς άξονες, και την προτεινόμενη μεθοδολογική προσέγγιση των κεφαλαίων: «Ο αθλητισμός στην αρχαία Ελλάδα», «Σύγχρονος Αθλητισμός» και «Και τα παιδιά αθλούνται».
- **Σύνδεση με το Δ.Ε.Π.Π.Σ.** σε ότι αφορά την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της πληροφορικής στην εκπαιδευτική διαδικασία, την υιοθέτηση διερευνητικών στρατηγικών προσέγγισης της διδακτικής διαδικασίας, την υιοθέτηση της επιστημονικής μεθοδολογίας προσέγγισης της γνώσης.

1.5 Οργάνωση της διδακτικής διαδικασίας & απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Οργάνωση της διδασκαλίας

Η όλη διδακτική διαδικασία υλοποιείται στο χώρο του εργαστηρίου υπολογιστών του σχολείου. Οι μαθητές και οι μαθήτριες (18) εργάζονται σε δύαδες, χρησιμοποιώντας τους εννέα(9) υπολογιστές υιοθετώντας παιδαγωγικές μεθόδους συνεργατικής μάθησης.

Προαπαιτούμενες γνώσεις, ικανότητες, δεξιότητες των υποκειμένων μάθησης:

- **ως προς το γνωστικό αντικείμενο:** οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να έχουν κατανοήσει προηγούμενες διδακτικές εμπειρίες σχετικά με την κατανόηση και συγγραφή κειμένου, την αναζήτηση λέξεων-φράσεων κλειδιών, την παραγραφοποίηση, την τιτλοφόρηση και τη δημιουργία κειμένων διαφορετικών επικοινωνιακών συνθηκών.
- **ως προς τη χρήση των λογισμικών ή των εφαρμογών:** να μπορούν να χρησιμοποιούν φύλλα εργασίας στον επεξεργαστή κειμένου, να έχουν εξοικειωθεί με το εκπαιδευτικό λογισμικό σχετικά με τη δημιουργία-κατασκευή κειμένου με την αξιοποίηση των επιμέρους στοιχείων της εφαρμογής, όπως ο εντοπισμός, η επιλογή και η ανάπτυξη των κύριων στοιχείων ενός κειμένου.

Απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση της διδακτικής παρέμβασης:

- δύο φύλλα εργασίας με δραστηριότητες για την υλοποίηση της διδακτικής παρέμβασης
- **επεξεργαστής κειμένου (Word)**, λογισμικό δημιουργίας-παραγωγής κειμένου (**Ιδεοκατασκευές**)

1.6 Διδακτικοί Στόχοι

Η αποτύπωση των μαθησιακών οφελών αποτελεί κύριο στοιχείο κάθε διδακτικής διαδικασίας στις συνθήκες της σχολικής πραγματικότητας, καθώς αποτυπώνει με σαφή τρόπο τις διασυνδέσεις μεταξύ των σκοπών και στόχων του ΑΠΣ και το πλαίσιο αξιοποίησης των δυνατοτήτων των ΤΠΕ ως κατάλληλων νοητικών εργαλείων.

• **Ως προς το γνωστικό αντικείμενο**

Η διδασκαλία του μαθήματος της γλώσσας στο Δημοτικό αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών και μαθητριών να χειρίζονται με επάρκεια και αυτοπεποίθηση, συνειδητά, υπεύθυνα, αποτελεσματικά και δημιουργικά το γραπτό και τον προφορικό λόγο, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στη σχολική και την ευρύτερη κοινωνία τους. Ο βασικός στόχος είναι να αναπτυχθεί: η ικανότητα των μαθητών και μαθητριών να επικοινωνούν αποτελεσματικά (προφορικά και γραπτά) κατανοώντας και παράγοντας διάφορα είδη λόγου και είδη κειμένων (αφηγηματικά, περιγραφικά, κατευθυντικά κτλ.) και μέσα στο πλαίσιο αυτό να γίνει δυνατή η συνειδητοποίηση του γλωσσικού συστήματος, η ικανότητα να οργανώνουν τη σκέψη τους και να συστηματοποιούν τη βιωματική και σχολική γνώση με όργανο το γραπτό λόγο, και η ανάπτυξη αυτοπεποίθησης για τις συγγραφικές τους δυνατότητες και η απόλαυση της διαδικασίας σύνθεσης κειμένου και γενικότερα της γραπτής επικοινωνίας.

Γενικά, μεταξύ των σκοπών του Γλωσσικού μαθήματος στο πρωτοβάθμιο σχολείο, αναφέρεται η δυνατότητα των μαθητών και των μαθητριών:

- να χρησιμοποιούν τη γλώσσα ως κώδικα επικοινωνίας, αλλά και ως σύστημα σκέψης, για να ανακαλύπτουν και να κατανοούν νέες γνώσεις και εμπειρίες και να ικανοποιούν έτσι τις πρακτικές, συναισθηματικές, πνευματικές και κοινωνικές τους ανάγκες.
- να κατανοούν ως σημασία και ως πρόθεση το περιεχόμενο κάθε είδους λόγου με το οποίο έρχονται σε επαφή και να χρησιμοποιούν τα γλωσσικά μέσα με τρόπο, ώστε να παράγουν λόγο αποτελεσματικό και κατάλληλο για κάθε ειδική περίπτωση επικοινωνίας.
- να είναι σε θέση να εκφράζουν τον εσωτερικό τους κόσμο.
- να συνειδητοποιήσουν ότι: (α) διαθέτουν την ικανότητα να περιγράψουν, να τροποποιούν την εξωτερική πραγματικότητα αλλά και να δημιουργούν πραγματικότητα με το λόγο τους, στο μέτρο που μεταχειρίζονται τα κατάλληλα γλωσσικά μέσα και ότι (β) η δυνατότητα αυτή είναι συνάρτηση της γνώσης και της συνειδητής χρήσης του γλωσσικού συστήματος.
- να αποκτήσουν τις βάσεις μιας κριτικής γλωσσικής επίγνωσης, ώστε να μπορούν να αξιολογούν αντικειμενικά τα μηνύματα.
- να κατανοήσουν τη θέση που κατέχει η γλώσσα, γενικά, στον πολιτισμό ενός λαού, τη σημασία της για τα έθνη, και να έρθει σε επαφή και με γλωσσικής υφής πολιτισμικά στοιχεία άλλων λαών.
- να εκτιμούν και να σέβονται τη γλώσσα του άλλου και να συμβιώνουν αρμονικά με αλλόγλωσσους.

Ειδικότερα, στόχοι της συγκεκριμένης διδακτικής ενότητας, είναι η δυνατότητα των μαθητών και των μαθητριών:

- να επιλέγουν ανάμεσα στη συνολική ή στην επιλεκτική ανάγνωση
- να εντοπίζουν τα κύρια σημεία ή τα σημεία που τους/τις ενδιαφέρουν.
- να αποδίδουν περιληπτικά το περιεχόμενο γραπτών και προφορικών κειμένων, διάφορων βαθμών σύμπτυξης,
- να επεξεργάζονται και δομούν κείμενο με νοηματικές ενότητες και παραγράφους.
- να χρησιμοποιούν κειμενικούς δείκτες για τη σύνδεση φράσεων, παραγράφων και νοηματικών ενότητων
- να κατανοούν διάφορους τύπους κειμένων.
- να συνειδητοποιούν τη συνάφεια και τις διαφορές μεταξύ προφορικού και γραπτού λόγου,
- να κατανοούν «μακροσκελές κείμενο» ώστε να το αναπλάσουν με τη βοήθεια σημειώσεων.
- να χρησιμοποιούν την αναγνωστική τους δεξιότητα ως γενική δεξιότητα μάθησης, αξιοποιώντας την στο άλλα μαθήματα και στις προσωπικές τους ανάγκες γραπτής επικοινωνίας.
- να αντιληφθούν βαθμιαία ότι μπορούν να διατυπώνουν τις σκέψεις τους και να επικοινωνούν με τους άλλους όχι μόνο προφορικά αλλά και γραπτά.
- να συντάσσουν διαφορετικού τύπου κείμενα ακολουθώντας τη διαδικασία του σχεδιασμού, (προσυγγραφικό στάδιο) της γραφής της αρχικής εκδοχής (συγγραφικά) και, τέλος, του ελέγχου και της βελτίωσης της (μετασυγγραφικό στάδιο).

- να ασκηθούν στις έννοιες της αυτοδιόρθωσης και αλληλοδιόρθωσης, σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν δοθεί για τα δομικά μέρη προτάσεων, παραγράφων και κειμένων και τον τρόπο σύνδεσης τους καθώς και για τη σχέση των υφολογικών στοιχείων του κειμένου με την περίσταση επικοινωνίας.
  - να αποκτούν εμπιστοσύνη στο προσωπικό τους γράψιμο με το δικό τους πρωτότυπο τρόπο.
  - να εκπονούν αντίστοιχες γραπτές εργασίες στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων.
- **Ως προς τη χρήση των ΤΠΕ, στόχοι είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες:**
    - να χρησιμοποιούν λογισμικό γενικής χρήσης για την έκφραση ιδεών με πολλούς τρόπους και μέσα και ειδικότερα να καλλιεργήσουν δεξιότητες που αφορούν στη χρήση και στην αξιοποίηση του επεξεργαστή κειμένου όπως η μορφοποίηση κειμένου, η χρήση πινάκων.
    - να χρησιμοποιούν εφαρμογές πολυμέσων εκπαιδευτικού περιεχομένου και να κατανοούν τις έννοιες της πλοήγησης και αλληλεπίδρασης.
    - να αξιοποιούν εργαλεία πληροφορικής για να παρουσιάζουν τις παρατηρήσεις σκέψεις και συμπεράσματα με τρόπους που οι ίδιοι επιλέγουν.
    - να αναπτύξουν κριτική σκέψη σχετικά με τη χρήση του υπολογιστή για την αντιμετώπιση προβλημάτων, να προβληματιστούν για τις επιπτώσεις από τις εφαρμογές της πληροφορικής.
  - **Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία, στόχοι είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες**
    - να συνεργασθούν για την εκτέλεση συγκεκριμένης εργασίας να αναγνωρίσουν τη συμβολή της ομαδικής εργασίας στην παραγωγή λόγου και την ανάδειξη του διαλόγου.
    - να αναπτύξουν ανεξάρτητης σκέψη, έφεση για εργασία, ικανότητα για λογική αντιμετώπιση καταστάσεων και δυνατότητα για επικοινωνία και συνεργασία με άλλα άτομα.
    - να αναπτύξουν κώδικα δεοντολογίας που να αφορά την εργασία στο χώρο του εργαστηρίου και το σεβασμό της εργασίας άλλων, να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων, ασφάλεια πληροφοριών συμπεριφοράς, κινδύνων.

1.7 Εκτιμώμενη διάρκεια

2. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

6 διδακτικές ώρες

Θεωρητική προσέγγιση

Βασικοί παράμετροι σχεδιασμού της διδακτικής παρέμβασης οι οποίες αφορούν τόσο τη διδασκαλία όσο και τη μαθησιακή διαδικασία, αποτελούν οι θεωρητικές και επιστημολογικές παραδοχές της ανακαλυπτικής μάθησης και του εποικοδομισμού.

Μεθοδολογική προσέγγιση

Ακολουθούνται στρατηγικές διδασκαλίας όπως η ομαδοσυνεργατική μάθηση και η επίλυση προβλήματος. Οι επιμέρους δραστηριότητες, όπως περιγράφονται στο συνοδευτικό φύλλο εργασίας, θέτουν τα παιδιά σε προβληματικές καταστάσεις σε ότι αφορά την κατανόηση, την παραγραφοποίηση, τιτλοφόρηση, και τη δημιουργία κειμένου (περίληψη). Ιδιαίτερη μέριμνα δίδεται στην περίπτωση των λαθών, τα οποία αντιμετωπίζονται διδακτικά ως ενδείξεις ενός προσωρινού επιπέδου επικοινωνιακής ικανότητας. Κάθε λάθος αξιοποιείται δημιουργικά, καθώς δίνει ευκαιρίες για γόνιμες συζητήσεις και ασκήσεις σύγκρισης με κριτήρια αναφοράς, με στόχο την ανάπτυξη κριτηρίων ποιότητας του λόγου και η συνειδητοποίηση τους ώστε να είναι δυνατή η αξιοποίησή τους σε μελλοντικές περιστάσεις παραγωγής γραπτού λόγου.

2.1 Διδακτική προσέγγιση με ΤΠΕ

Η “προστιθέμενη αξία” του σεναρίου με τη χρήση των ΤΠΕ.

- Η ακολουθούμενη διδακτική παρέμβαση επιτρέπει τη δημιουργία κειμένου (περίληψη), με την υποστήριξη – υποβοήθηση διακριτών δραστηριοτήτων προσέγγισης της συγγραφικής διαδικασίας.
- Τα ηλεκτρονικά εργαλεία που αξιοποιούνται επιτρέπουν την προσέγγιση επιμέρους βηματισμών κατανόησης ενός κειμένου με την εύρεση και

2.2 Η εφαρμογή της προτεινόμενης διδακτικής παρέμβασης

τιτλοφόρηση των παραγράφων, την επιλογή και επισήμανση των λέξεων-φράσεων κλειδιών, την κατασκευή ενός νέου κειμένου (περίληψη) την καταγραφή των παρατηρήσεων και συμπερασμάτων των μαθητών και μαθητριών καθώς τους παρέχεται η δυνατότητα εκτέλεσης της ίδιας διδακτικής διαδικασίας σε δύο διαφορετικά ηλεκτρονικά περιβάλλοντα (Word-Ιδεοκατασκευές), και αντιπαραβολής των δύο διακριτών μαθησιακών διαδικασιών.

- Η ενασχόληση με τις συγκεκριμένες ηλεκτρονικές εφαρμογές, η ανατροφοδότηση του ίδιου λογισμικού περιβάλλοντος με την επιβεβαίωση των επιλογών, η αποθήκευση και η πολλαπλότητα των διαφορετικών περιπτώσεων που δημιουργούνται αποτελούν τα σημαντικά οφέλη από τη χρήση των ΤΠΕ. Η αξιοποίηση των σχετικών εκπαιδευτικών λογισμικών πραγματοποιείται μετά την απασχόληση της σχολικής τάξης για μεγάλο χρονικό διάστημα (προηγούμενες τάξεις) με το συμβατικό τρόπο της σχολικής τάξης στοιχείο που επαυξάνει τις γνωστικές αναπαραστάσεις και τις δυνατότητες των υποκειμένων μάθησης.

Διαδικασία

Η διδακτική παρέμβαση ενεργοποιεί τους μαθητές και τις μαθήτριες στη διαδικασία ελέγχου των γνώσεων που έχουν αποκομίσει και περαιτέρω κατανόησης τόσο της κατανόησης κειμένων όσο και της δημιουργίας γραπτών κειμένων. Τα παιδιά καλούνται να εφαρμόσουν τις προηγούμενες γνώσεις τους στην δημιουργία περίληψης και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του λογισμικού παρουσίασης που τους παρέχεται.

Προβληματική

Σκοπός είναι οι μαθητές να έχουν ενστερνιστεί το σενάριο και να τους ενδιαφέρει το θέμα πρόβλημα που θα διαπραγματευτούν, ώστε οι δραστηριότητες ανάπτυξής του να μη γίνονται μηχανικά αλλά να αποκτήσουν προσωπικό νόημα για τους ίδιους. Η μετάδοση της κεντρικής ιδέας του σεναρίου με τη μορφή ενός ανοιχτού ερωτήματος, ενός προβλήματος, μιας «αποστολής», που αναλαμβάνουν να διεκπεραιώσουν, ενθαρρύνοντας την αυτενέργεια και τη συνεργασία μεταξύ τους. Η ενασχόληση με διαδικασίες πειραματισμού και η αξιοποίηση εκπαιδευτικού λογισμικού αποτελούν προσφιλείς τομείς για τα παιδιά με αυξημένες προσδοκίες και ενδιαφέροντα.

Προτεινόμενες δραστηριότητες

Το συνοδευτικό φύλλο εργασίας έχει σκοπό να καθοδηγήσει τις ενέργειες και τις δραστηριότητες των παιδιών κατά τη διαδικασία της διδακτικής παρέμβασης.

Περιέχει στοιχεία όπως:

- σύντομη διατύπωση ερωτήματος, προβλήματος ή «αποστολής» που ανατίθεται στους μαθητές και στις μαθήτριες
- οδηγίες για τη δημιουργία-συγγραφή κειμένου (περίληψης)
- οδηγίες για την υλοποίηση των επιμέρους δραστηριοτήτων στο ηλεκτρονικό περιβάλλον
- πίνακες ή πλαίσια προς συμπλήρωση
- ερωτήματα, π.χ. σύγκριση, εξαγωγή συμπεράσματος, κλπ.

Οι δραστηριότητες είναι ανοικτού τύπου, δημιουργικού και διερευνητικού χαρακτήρα, που εμπλέκουν τα παιδιά στη μαθησιακή διαδικασία, έτσι ώστε μαζί με την εφαρμογή να αποτελέσουν μια ολοκληρωμένη πρόταση διδασκαλίας.

Τελικό προϊόν

Το τελικό προϊόν της διδακτικής παρέμβασης αποτελεί η συμπλήρωση των φύλλων εργασίας, τα οποία προϋποθέτουν την ενασχόληση με τα προτεινόμενα λογισμικά και τα οποία βοηθούν στην καλλιέργεια κριτικής και αναστοχαστικής σκέψης. Η κριτική αποτίμηση της εργασίας των παιδιών σε δύο διαφορετικά λογισμικά περιβάλλοντα μάθησης επιτρέπει την καλλιέργεια χρήσιμων μεταγνωστικών δεξιοτήτων και συμπερασμάτων για την πολλαπλότητα των ηλεκτρονικών εργαλείων, ως νοητικών βοηθημάτων προσέγγισης της γλωσσικής διαδικασίας. Είναι σημαντικό, επίσης, ότι το τελικό προϊόν δεν επικεντρώνεται στην παραγωγή υλικού για την παραγωγή υλικού, αλλά δίνεται βάρος στη μαθησιακή διαδικασία του εκπαιδευτικού ταξιδιού, στην ουσιαστική διερεύνηση, στον κριτικό αναστοχασμό.

2.3 Επέκταση –Αξιολόγηση

Επέκταση

Από την εφαρμογή της διδακτικής παρέμβασης μπορεί να προκύψουν παραλλαγές της διαδικασίας, τόσο στο επίπεδο σχεδιασμού όσο και υλοποίησης με πολύτιμη συμβολή στη διάχυση και αναδιανομή μεταξύ της εκπαιδευτικής κοινότητας. Η σύνδεση του μαθήματος με την καθημερινή ζωή είναι συστηματική στην προτεινόμενη διδακτική προσέγγιση. Τα εισαγωγικά ερεθίσματα, οι εργασίες για το σπίτι και πολλά από τα κείμενα στο βιβλίο αναφοράς πραγματεύονται φυσικά φαινόμενα, που οι μαθητές έχουν παρατηρήσει στην καθημερινή τους ζωή. Σε κάθε φύλλο εργασίας έχει γίνει προσπάθεια να εξασφαλίζεται η επέκταση και αναφορά του νέου γνωστικού υλικού σε όσο το δυνατόν ευρύτερα παραδείγματα καθημερινής εφαρμογής.

Αξιολόγηση

α) Διαμορφωτική: Κατά τη διάρκεια εφαρμογής των δραστηριοτήτων, γίνεται αρκετές φορές διαμορφωτική αξιολόγηση, κυρίως από τα παιδιά που συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή. Καταγράφουμε τις αντιδράσεις τους και τους χειρισμούς τους κατά την ενασχόλησή τους με τις δραστηριότητες.

β) Τελική: Ανάπτυξη θεμάτων για επικοινωνιακή συζήτηση, που αφορούν στα παρακάτω:

- τις επιδιώξεις του σεναρίου
- τα εργαλεία
- τη διαδικασία υλοποίησης
- την προσαρμογή του σεναρίου και την επεκτασιμότητά του
- τις δυσκολίες που μπορεί να συνάντησαν οι μαθητές κατά την υλοποίηση του σεναρίου

Φύλλο εργασίας: 1

Μελετώ το κείμενο που ακολουθεί:

Τα δυο έπη του Ομήρου, η Οδύσσεια και η Ιλιάδα, μας φέρνουν σε επαφή με μια κοινωνία όπου ο αθλητισμός έχει εισδύσει* σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής, δημόσιας και καθημερινής. Η αγάπη για την άθληση κυριαρχεί παντού: νέοι άνθρωποι χαίρονται την έντονη σωματική προσπάθεια, τρανοί αρχηγοί και ήρωες άγων Κόνταινα έρθουν πρώτοι, ενώ γύρω ένα πλήθος-λαός ή στρατός- δονείται από ενθουσιασμό παρακολουθώντας τις επιδόσεις τους. Με λίγα λόγια, βρισκόμαστε μπροστά σε μια κοινωνία που, παράλληλα με τα ηρωικά της ιδανικά, χαρακτηρίζεται και από ένα γνήσιο αθλητικό πνεύμα.

Η έφεση* για άθληση είναι διάχυτη* και στην Ιλιάδα και στην Οδύσσεια. Τη συναντάμε στις περιγραφές των αγώνων που έγιναν για να τιμηθεί ο νεκρός Πάτροκλος, αλλά και ατούς αγώνες που οργάνωσαν οι Φαίακες για να διασκεδάσουν τη θλίψη του Οδυσσέα. Όλοι οι ομηρικοί ήρωες λαχταρούν να διακριθούν στους αγώνες: κάθε ήρωας είναι και ένας αθλητής που προσπαθεί να ξεπεράσει τους άλλους. Ο ιδανικός ήρωας, όπως φαίνεται στα ομηρικά έπη, διαθέτει σωματική και ψυχική αλκή* και είναι έξυπνος και ανδρείος. Οι αγώνες δίνουν την ευκαιρία στους ήρωες-αθλητές να κάνουν επίδειξη υπεροχής, να εκδηλώσουν τη λαχτάρα τους για τη νίκη, να χαρούν τον ίδιο τον αγώνα. Ωστόσο, η έντονη επιθυμία να νικήσουν δεν τους οδηγεί σε βιαιότητες. Το αθλητικό πνεύμα και οι εκδηλώσεις μεγαλοψυχίας δε λείπουν από τους αντιπάλους.

Η αφορμή των αγώνων είναι διαφορετική στα δυο έπη: Στην Ιλιάδα είναι ένα ταφικό έθιμο και οι αγώνες σχετίζονται με θρησκευτικές εκδηλώσεις. Στην Οδύσσεια γίνονται για να τιμηθεί ένας ξένος.

Τα αθλήματα που περιγράφονται στην Ιλιάδα είναι με τη σειρά: η αρματοδρομία, η πυγμαχία, η πάλη, ο δρόμος, η τοξοβολία με στόχο και το ακόντιο. Τα έπαθλα τα προσφέρει ο ίδιος ο Αχιλλέας, Βραβεία δίνονται και ατούς νικητές και στους νικημένους. Για τους Φαίακες η απλή χαρά της σωματικής προσπάθειας και η επιδίωξη της νίκης φαίνονται να είναι τα κυρίαρχα στοιχεία των αγώνων. Αξιοσημείωτο είναι ότι στους αγώνες αυτούς έπαθλα δε δίνονται. Η ανταμοιβή του αθλητή είναι η ικανοποίηση ότι ήρθε πρώτος.

Δυο σημεία αξίζει ιδιαίτερα να τονίσουμε. Οι ομηρικοί ήρωες φέρουν να εκτιμούν την αξία της άσκησης. Οι Φαίακες συχνά τονίζουν: «ο Οδυσσέας δείχνει έμπειρος» και «φαίνεται να ξέρει από αγωνίσματα». Αυτό το συμπεραίνουν από τη ρωμαλέα κορμοστασιά του, από τα δυνατά μπράτσα του και τις γερές κνήμες του. Ο ίδιος ο Οδυσσέας παινεύεται ότι αθλείται από τα νιάτα του και πως και τώρα, μετά από τόσα βάσανα, μπορεί να τους νικήσει στην πάλη και στην πυγμή, στο τόξο και στο δίσκο.

Το δεύτερο και πιο σημαντικό στοιχείο είναι η υψηλή εκτίμηση με την οποία η ομηρική κοινωνία περιβάλλει τον αθλητισμό και τους αθλητές. Στην Ιλιάδα όλοι οι αρχηγοί του στρατού, ακόμα και ο ίδιος ο Αγαμέμνωνας, αθλούνται. Οι Φαίακες θεωρούν ότι το σημαντικότερο για έναν πολίτη, σπουδαιότερο και από το εμπόριο και τα πλούτη, είναι «αυτό που μπορεί να επιτύχει κανείς με τα χέρια κοίτα πόδια του», δηλαδή αθλητικές επιδόσεις, που αποσπούν τον άνθρωπο από την καθημερινότητα και τον ανεβάζουν στη σφαίρα των υψηλών ιδανικών.

Στο ρωμαλέο ομηρικό κόσμο δεν υπάρχει θέση για ήρωες που δεν είναι αθλητές.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην αρχαία Ελλάδα, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα. 1982

* εισδύω {αρχ. εισδύω}: εισέρχομαι, περνώ μέσα

* έφεση (για μάθηση): ζωηρή επιθυμία, κλίση

* διάχυτος: {διαχέω}: διασκορπισμένος χυμένος προς όλες τις διευθύνσεις

* αλκή (αρχ. αλκή): σωματική δύναμη, ευρωστία

Χωρίζω το κείμενο σε παραγράφους

➔ Τοποθετώ τις επιμέρους παραγράφους στην αντίστοιχη στήλη του πίνακα που ακολουθεί.

☞ Επιλέγω την παράγραφο με διπλό κλικ τοποθετώντας τον κέρσορα έξω και αριστερά της παραγράφου.

Αριθμώ και τιτλοφορώ τις παραγράφους του κειμένου

➔ Γράφω στην αντίστοιχη στήλη του πίνακα που ακολουθεί τον αύξοντα αριθμό και τον τίτλο κάθε παραγράφου.

αρ.παρ.	τίτλος παραγράφου	κείμενο	περίληψη

Επισημαίνω σε κάθε παράγραφο τις λέξεις ή φράσεις κλειδιά.

- ➔ Επιλέγω τις λέξεις ή φράσεις και τις επισημαίνω επιλέγοντας από το μενού το αντίστοιχο εικονίδιο

Οι λέξεις κλειδιά είναι λέξεις που περιγράφουν και προσδιορίζουν την αντίστοιχη παραγράφο.

Δημιουργώ την περίληψη του κειμένου:

- ✎ Δημιουργώ ένα μικρό κείμενο για κάθε παράγραφο, στηριζόμενος/η στις λέξεις-κλειδιά και τον τίτλο της παραγράφου.
- ➔ Γράφω στην αντίστοιχη στήλη του πίνακα το κείμενο κάθε παραγράφου.
- ✎ Επιλέγω τη στήλη «περίληψη» του πίνακα, την επικολλώ στο παρακάτω πλαίσιο και μελετώ την περίληψη που έχω δημιουργήσει.
- ✎ Επεμβαίνω και διαμορφώνω το κείμενο που έχω δημιουργήσει ώστε να αποκτήσει μια ενιαία μορφή.

Φύλλο εργασίας: 2

Αξιοποιώ το λογισμικό **Ιδέοκατασκευές** και δημιουργώ και πάλι την περίληψη του κειμένου.

- ➔ Βρίσκω τις βασικές ιδέες του κειμένου και δημιουργώ μια νέα παρουσίαση ακολουθώντας τις διαδικασίες του λογισμικού.

Επισυνάπτω το νέο κείμενο της περίληψης και το συγκρίνω με αυτό που έχω ήδη δημιουργήσει.

- ➔ Αντιγράφω τα δύο κείμενα που έχω δημιουργήσει και τα επισυνάπτω στον παρακάτω πίνακα:

--	--

Σημειώνω τις διαφορές και τις ομοιότητες των δύο περιλήψεων.

ομοιότητες

διαφορές

Καταγράφω τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα κάθε περίπτωσης.

πλεονεκτήματα

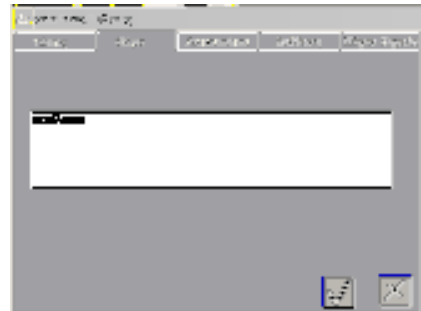
μειονεκτήματα

Για την αξιοποίηση του προγράμματος *

Επιλέγω Έναρξη >> προγράμματα >> Ιδεοκατασκευές

Με την έναρξη του προγράμματος επιλέγω το εικονίδιο και συμπληρώνω τα στοιχεία μαθητή ή ομάδας. Αφού συμπληρώσω τα αντίστοιχα στοιχεία κάνω κλικ

Επιλέγω το εικονίδιο και συμπληρώνω τα στοιχεία της Νέας Έκθεσης

Επιλέγω το εικονίδιο και καταγράφω τις κύριες ιδέες για τη δημιουργία της περίληψης του κειμένου για τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Επιλέγω το εικονίδιο και διαμορφώνω τη σειρά των ιδεών που έχω καταγράψει.

Επιλέγω το εικονίδιο και δημιουργώ ένα μικρό κείμενο για κάθε ιδέα που έχω καταγράψει.

Με την επιλογή των εικονιδίων   μπορώ να βελτιώσω το ενδιαφέρον, τη ροή και την εικόνα του κειμένου που δημιούργησα, αντίστοιχα.

- * Έχει πραγματοποιηθεί η εξοικείωση των παιδιών με την αξιοποίηση του προγράμματος με την εξάσκησή τους σε ανάλογες εργασίες κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΤΣΙΒΑΣ ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΠΕ70

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ	
θέμα	Παραγωγή λόγου (Περίληψη κειμένου)
εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές	Ελληνική Γλώσσα Ενότητα «Αθλήματα-σπορ»
τάξη	Ε' Δημοτικού
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	
☒ εργασία με το σύνολο της τάξης ☒ εργασία σε ομάδες	Η διδακτική διαδικασία υλοποιείται στο χώρο του εργαστηρίου υπολογιστών του σχολείου. Οι μαθητές και οι μαθήτριες (18) εργάζονται σε δυάδες, χρησιμοποιώντας τους εννέα(9) υπολογιστές υιοθετώντας παιδαγωγικές μεθόδους συνεργατικής μάθησης.
	4 διδακτικές ώρες
ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ	
☒ λογισμικό	<ul style="list-style-type: none"> ▪ επεξεργαστής κειμένου (Word) ▪ λογισμικό δημιουργίας-παραγωγής κειμένου (Ιδεοκατασκευές)
☒ φύλλα εργασίας	2 φύλλα εργασίας με δραστηριότητες για την υλοποίηση της διδακτικής παρέμβασης. Οι επιμέρους δραστηριότητες θέτουν τα παιδιά σε προβληματικές καταστάσεις σε ότι αφορά την κατανόηση, την παραγραφοποίηση, τιτλοφόρηση, και τη δημιουργία κειμένου (περίληψη). Ιδιαίτερη μέριμνα δίδεται στην περίπτωση των λαθών, τα οποία αντιμετωπίζονται διδακτικά ως ενδείξεις ενός προσωρινού επιπέδου επικοινωνιακής ικανότητας. Κάθε λάθος αξιοποιείται δημιουργικά, καθώς δίνει ευκαιρίες για γόνιμες συζητήσεις και ασκήσεις σύγκρισης με κριτήρια αναφοράς, με στόχο την ανάπτυξη κριτηρίων ποιότητας του λόγου και η συνειδητοποίηση τους ώστε να είναι δυνατή η αξιοποίησή τους σε μελλοντικές περιστάσεις παραγωγής γραπτού λόγου.
☐ διαδίκτυο	
☐ έντυπες πηγές	
☐ άλλο	
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ	
επιδιώξεις διδακτικής παρέμβασης	Το τελικό προϊόν της διδακτικής παρέμβασης αποτελεί η συμπλήρωση των φύλλων εργασίας, τα οποία προϋποθέτουν την ενασχόληση με τα προτεινόμενα λογισμικά και τα οποία βοηθούν στην καλλιέργεια κριτικής και αναστοχαστικής σκέψης. Η κριτική αποτίμηση της εργασίας των παιδιών σε δύο διαφορετικά λογισμικά περιβάλλοντα μάθησης επιτρέπει την καλλιέργεια χρήσιμων μεταγνωστικών δεξιοτήτων και συμπερασμάτων για την πολλαπλότητα των ηλεκτρονικών εργαλείων, ως νοητικών βοηθημάτων προσέγγισης της γλωσσικής διαδικασίας.
διαδικασία υλοποίησης	Η διδακτική παρέμβαση ενεργοποιεί τους μαθητές και τις μαθήτριες στη διαδικασία ελέγχου των γνώσεων που έχουν αποκομίσει και περαιτέρω κατανόησης τόσο της κατανόησης κειμένων όσο και της δημιουργίας γραπτών κειμένων. Τα παιδιά καλούνται να εφαρμόσουν τις προηγούμενες γνώσεις τους στην δημιουργία περίληψης και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του λογισμικού παρουσίασης που τους παρέχεται.
προσαρμογή και επεκτασιμότητα διδακτικής παρέμβασης	Δεν έγινε καμία τροποποίηση της διδακτικής παρέμβασης κατά τη διάρκεια εφαρμογής της στη σχολική πράξη.
δυσκολίες κατά την υλοποίηση της διδακτικής παρέμβασης	Οι μαθητές και οι μαθήτριες έδειξαν πολύ μεγάλη προθυμία και ενδιαφέρον να αξιοποιήσουν το συγκεκριμένο λογισμικό παρουσίασης-δημιουργίας κειμένου (περίληψη) χωρίς δυσκολίες. Ιδιαίτερες δυσκολίες όμως αντιμετώπισαν στη συγκριτική αποτίμηση των δύο διαφορετικών περιβαλλόντων εργασίας (επεξεργαστής κειμένου/Ιδεοκατασκευές)
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Η διδακτική παρέμβαση κρίνεται απόλυτα επιτυχής σύμφωνα με το διδακτικό χρόνο, τους στόχους και τα επιμέρους μαθησιακά οφέλη και συμβάλλει σημαντικά στην οικειοποίηση των νοητικών εργαλείων που αξιοποιήθηκαν. Για την καλύτερη αξιοποίηση της εφαρμογής ΙΔΕΟΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ προηγήθηκε η χρήση και εκμάθηση της με συγγενές διδακτικό περιεχόμενο.